

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii
și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind
specificația tehnică de interoperabilitate pentru subsistemul material
rulant al sistemului feroviar de mare viteză

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar de mare viteză a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de ordin a fost elaborat în conformitate cu pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024, care prevede că *până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate se aprobă de organul central de specialitate în domeniul transportului feroviar conform Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.*, aceeași hotărâre adoptă Regulamentul de interoperabilitate a sistemului feroviar, care stabilește că sistemul feroviar este format inclusiv din subsistemul material rulant.

Proiectul urmărește stabilirea specificației tehnice comune care să permită interoperabilitatea materialului rulant de mare viteză la nivel european. Aceasta înseamnă stabilirea unor cerințe comune pentru materialului rulant de așa natură ca să fie interoperabil pe liniile feroviare din diferite țări.

Elaborarea acestui proiect este prevăzută în acțiunea 52 din Planul de acțiuni al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru anul 2025, aprobat prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 2 din 14 ianuarie 2025 și în acțiunea 84 din Capitolul 14 „Politica de transport” din Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

Totodată, trebuie de menționat că proiectul transpune în legislația Republicii Moldova Decizia Comisiei din 30 mai 2002 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză menționat la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 96/48/CE, contribuind astfel la integrarea treptată a sectorului feroviar național în spațiul feroviar unic european.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Moldova dispune de o rețea feroviară convențională cu o lungime totală de 1 151 km de linii principale de cale ferată și 776 km de linii secundare/stații, rețeaua fiind formată din linii neelectrificate cu ecartament larg de 1 520 mm. Există câteva

scurte secțiuni în apropierea frontierei cu România, care sunt construite conform ecartamentului standard european de 1 435 mm sau cu ecartament încălecat, pentru a permite schimbul de boghiuri sau transbordarea între diferite ecartamente. Lipsa unui cadru normativ clar creează bariere în procesul de modernizare a sectorului feroviar și afectează perspectivele de integrare în rețeaua feroviară europeană, unde electrificarea reprezintă un standard esențial pentru eficiență energetică și sustenabilitate. Transportul feroviar din Republica Moldova este dependent exclusiv de tracțiunea diesel, ceea ce determină costuri ridicate de operare, emisii semnificative de poluanți și o competitivitate scăzută în raport cu alternativele rutiere și cu operatorii internaționali care utilizează tehnologii mai avansate.

Actualmente pe rețeau feroviară nu circulă material rulant de mare viteză, rețeaua feroviară nu este electrificată, iar tracțiunea este asigurată exclusiv de locomotive diesel.

Direcția prioritară 4.5. din Strategia de Mobilitate 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului 589/2024, stabilește modificarea cadrului legislativ pentru a facilita investițiile private în domeniul feroviar.

În prezent, legislația națională nu conține reglementări privind standardele tehnice necesare pentru electrificarea căilor ferate și integrarea acestora în sistemul european interoperabil. Singurele acte normative relevante sunt Codul transportului feroviar nr. 19/2022, care reglementează principiile generale de organizare a sistemului feroviar, Hotărârea Guvernului nr. 725/2024, care prevede aprobarea specificațiilor tehnice de interoperabilitate la nivel național până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și Regulamentul privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul „energie” al sistemului feroviar, aprobat prin Ordinul viceprim-ministrului, ministrul infrastructurii și dezvoltării regionale nr. 111 din 2025. Cu toate acestea, actele naționale menționate nu stabilesc cerințe concrete privind electrificarea infrastructurii feroviare, dar nu oferă un cadru de implementare pentru viitoarele investiții în modernizarea rețelei de transport feroviar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de act normativ urmărește armonizarea specificațiilor tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar de mare viteză, în conformitate cu Decizia Comisiei din 30 mai 2002. Scopul principal este asigurarea compatibilității vehiculelor feroviare și unităților de material rulant puse în circulație sau modernizate în Republica Moldova cu infrastructura, echipamentele fixe și sistemele de semnalizare ale rețelei transeuropene, facilitând astfel circulația transfrontalieră și modernizarea transportului feroviar.

Proiectul stabilește cadrul unitar pentru parametrii tehnici, funcționali și operaționali pe care trebuie să-i respecte materialul rulant nou-dezvoltat sau supus modernizării, astfel încât să fie garantată interoperabilitatea în mod sigur, coerent și eficient din punct de vedere economic.

Proiectul nu impune dispoziții retroactive asupra materialului rulant existent decât în cazurile de modernizare majoră, de reînnoire sau de schimbare semnificativă a performanței, când devin aplicabile prevederile corespunzătoare. Domeniul său de aplicare include vehicule de mare viteză sau vehicule adaptate pentru rețeaua transeuropeană de viteză ridicată, precum și unități compuse destinate exploatării peste frontiere, acoperind specificații tehnice privind structura, interfețele, performanța, siguranța, sănătatea, mediul și compatibilitatea tehnică.

În privința siguranței, proiectul definește condiții pentru materialul rulant în ce privește protecția pasagerilor și personalului, rezistență la forțe dinamice, stabilitatea la viteză mare, frânarea de urgență, integritatea structurală a vehiculului și prevenirea incidentelor.

Referitor la fiabilitate și disponibilitate, proiectul impune cerințe de calitate pentru componentele principale ale vehiculelor: osii, boghiuri, structuri de caroserie, sisteme de tracțiune și frânare, echipamente electronice de bord, interfețele cu sistemul de alimentare și semnalizare. Este vizată atingerea unor valori minime de fabrică, de întreținere și de viață utilă, precum și asigurarea unui nivel redus al defectelor și indisponibilității.

În ceea ce privește compatibilitatea tehnică, proiectul impune cerințe detaliate privind parametrii de bază (ex. sarcina pe osie, lungimea maximă a trenului, gabaritul de încărcare, forțele la căi, limitele de zgomot exterior).

Proiectul se conectează la celelalte subsisteme relevante: subsistemul „infrastructură”, subsistemul „energie”, subsistemul „control-comandă și semnalizare” și subsistemul „accesibilitate” pentru persoanele cu mobilitate redusă, astfel fiind asigurată coerența între specificațiile pentru material rulant și cerințele infrastructurii, alimentării, semnalizării și facilităților de acces.

Elemente noi introduse de proiect, comparativ cu situația pentru Republica Moldova, sunt următoarele:

1. Domeniului de aplicare vizează vehicule destinate nu doar rețelelor dedicate de mare viteză, dar și vehicule adaptabile pentru operare în modalitate mixtă (linie de mare viteză + linie modernizată de viteză redusă), cu criterii clarificate de performanță la viteze de ordinul 200 km/h sau peste.

2. Precizarea, în mod expres, că modernizarea majoră a materialului rulant existent va fi supusă aplicării cerințelor specificației tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar de mare viteză, iar la reînnoirea sau întreținerea curentă aplicarea prevederilor rămâne voluntară.

3. Introducerea unor norme de mediu și zgomot, pentru vehiculele ce vor fi puse în circulație după data intrării în vigoare a actului normativ și care cad sub incidența prezentei specificații tehnice de interoperabilitate.

4. Prevederea explicită a modulului de verificare pentru materialul rulant ce urmează să fie pus în serviciu, inclusiv notificarea organismului competent și desemnarea corpului de notificare.

Structura actului regulamentului respectă forma standardizată pentru STI:

1. Domeniu de aplicare și definiții;

2. Cerințe esențiale pentru subsistemul „material rulant” (siguranță, fiabilitate, sănătate, mediu, compatibilitate tehnică); 3. Parametrii de bază și interfețele relevante; 4. Verificare, autorizare și modulul de punere în circulație; 5. Dosarele de interoperabilitate, registre, strategii de implementare; 6. Dispoziții tranzitorii pentru materialul rulant existent și de modernizat; 7. Dispoziții finale. Prin adoptarea acestui act normativ, se asigură că materialul rulant destinat exploatării în rețeaua feroviară, inclusiv în context transfrontalier, este proiectat, fabricat și întreținut astfel încât să respecte cerințele unice europene pentru subsistemul „material rulant”, contribuind la crearea unui spațiu feroviar interoperabil.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare Opțiuni alternative nu au fost examinate, or în calitate de stat candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană și conform Acordului de Asociere RM-UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a transpune treptat, legislația comunitară în cea națională. Anume, acest proiect prin dispozițiile lui, transpune prevederile Regulamentului de punere în aplicare a DECIZIEI COMISIEI din 30 MAI 2002 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză menționat la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 96/48/CE. Prin urmare, opțiunea alternativă de a nu elabora și promova acest act normativ nu a fost considerată, deoarece amânarea reglementării ar conduce la consecințe negative în ceea ce privește armonizarea cerințelor tehnice, administrative și în materie de siguranță feroviară
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public Proiectul de act normativ nu are un impact semnificativ asupra sectorului public. Implementarea acestuia nu va afecta modul în care administrația publică își desfășoară activitatea, nici în ceea ce privește aplicarea politicilor publice, nici în ceea ce privește cadrul normativ existent sau cel propus. De asemenea, nu se preconizează că proiectul va duce la necesitatea unor reforme administrative sau restructurări instituționale, având în vedere că nu implică modificări structurale la nivelul instituțiilor sau al procedurilor administrative deja în vigoare.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative Aplicarea prezentului proiect de ordin nu implică cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Acest act normativ va aduce rezultate pozitive pentru sectorul privat, deoarece va asigura interoperabilitatea pentru transportul feroviar de mare viteză în cadrul

rețelei feroviare europene, ceea ce va contribui la îmbunătățirea performanței și eficienței transportului feroviar național.
4.4. Impactul social 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Prezentul proiect nu are impact asupra aspectului social. Prelucrarea datelor cu caracter personal se va face strict prin asigurarea protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, conform Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Prezentul proiect nu are impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
În privința aspectului de mediu, precizăm că riscuri și probleme de mediu aferente acestui proiect nu există, mai mult ca atât, reînnoirea materialului rulant, care ar corespunde cerințelor din prezentul Regulament ar reduce semnificativ impactul negativ asupra mediului ambiant.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul de ordin conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Potrivit clauzei de armonizare proiectul transpune parțial Decizia Comisiei din 30 mai 2002 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză menționat la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 96/48/CE, CELEX: 32002D0735, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L245 din 12 septembrie 2002, așa cum a fost modificată ultima oară de Decizia Comisiei din 23 iulie 2012 de modificare a Deciziilor 2002/731/CE, 2002/732/CE, 2002/733/CE, 2002/735/CE și 2006/66/CE și de abrogare a Deciziei 2002/730/CE privind specificații tehnice de interoperabilitate.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Prezentul proiect respectă prevederile Constituției Republicii Moldova și ale cadrului normativ național în vigoare. În acest moment, cadrul juridic primar aplicabil sectorului feroviar, în special Codul transportului feroviar, conține dispoziții generale privind specificațiile tehnice de interoperabilitate (STI). Acestea stabilesc cerințele esențiale și condițiile necesare pentru asigurarea interoperabilității sistemelor feroviare convenționale și de mare viteză, reglementând fiecare subsistem sau componentă a unui subsistem. Totodată, conform pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 725/2024 privind aprobarea unor regulamente în domeniul transportului feroviar, până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, specificațiile tehnice de interoperabilitate sunt aprobate de către autoritatea centrală de specialitate în domeniul transportului

feroviar, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative.

În prezent, reglementările privind specificațiile tehnice de interoperabilitate au un caracter general, însă, odată cu transpunerea Deciziei Comisiei din 30 mai 2002 privind specificațiile tehnice de interoperabilitate pentru subsistemul material rulant al sistemului feroviar transeuropean de mare viteză menționat la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 96/48/CE, va fi adoptat un Ordin al viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale, prin care se va aproba Regulamentul corespunzător subsistemului material rulant al sistemului feroviar de mare viteză. Gradul de compatibilitate dintre prezentul proiect și actul legislativ al Uniunii Europene este detaliat în tabelul de concordanță, elaborat conform Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu cea a Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului a fost plasat și poate fi accesat pe portalul particip.gov.md:

https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14882

Totodată, proiectul actului normativ va fi supus consultărilor publice și avizărilor/expertizărilor de către entitățile publice de resort, inclusiv cele implicate în procesul de implementare a proiectului, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Astfel, în cadrul procesului de consultare/avizare, vor fi vizate următoarele instituții:

- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Agenția Feroviară;
- Î.S. “Calea Ferată din Moldova”;
- Centrul de Armonizare a Legislației.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrului infrastructurii și dezvoltării regionale cu privire la aprobarea Regulamentului privind specificația tehnică de interoperabilitate referitoare la subsistemul material rulant al sistemului feroviar de mare viteză, va fi definitivat în urma procesului de avizare și va fi supus expertizei juridice conform prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Expertizarea proiectului va fi efectuată de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul în cauză este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova, alte tratate internaționale în vigoare și angajamentele asumate de țara noastră la nivel internațional și regional, precum și cu legislația Uniunii Europene.

Punerea în aplicare a prezentului proiect nu necesită modificarea actelor normative sau adoptarea de legi noi, planuri de acțiuni pentru implementare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a asigura conformitatea cu prevederile actului normativ, administratorul de infrastructură și întreprinderile feroviare au obligația de a implementa un sistem de management al siguranței și de a respecta cerințele stabilite prin specificațiile tehnice de interoperabilitate, normele de siguranță și alte reglementări aplicabile. Aceste măsuri sunt esențiale pentru gestionarea riscurilor și desfășurarea în condiții de siguranță a operațiunilor de transport feroviar.

Secretar general

Angela ȚURCANU